

VÁNDORFELHŐ*

(Regös ének)

Bujdosik a vándorfelhő keletre,
Ott lebeg az én lelkem is fölötte.
Száll a felhő, száll magasan;
Árnya — lent a tájon...
A lelkem is bánatosan
Száll utána
— Szegény árva! —
Túl a Királyhágón.

Visszasír a vándorfelhő nyugatra,
Bánat-terhét, könnyzáporát hullatva.
Átviharzik erdőn-síkon
Bujdosó keserve...
A lelkem is zokog titkon:
Ez a nemzet
— Magyar nemzet! —
Hejh, de meg van verve.

Kisüt a nap... Oszlik a köd a bércen.
Öröm-könny ül Árpád apánk szemében
Öröm-könyű, gyémánt-harmat
Csillog a faágon:
„Megsegítlek... el sem hagylak...
Ne félj népem
— Árva népem! —
Szép Magyarországom!“

Buda, 1922.

* (Megjelent a „Pesti Hirlap“ Képes Vasárnapjában 1940. VIII. 18.).

SÓHAJ

Uram, Tehozzád szárnyal esdeklésünk:
Könyörülj rajtunk, magyar népeden.
Hatalmas jobbod terjeszd ki fölöttünk!
Ha sem segítsz: sorsunk reménytelen.

Uram, bocsásd meg a mi vétkeinket;
Tekints le ránk, oh égi Irgalom!
Vezesd az úton gyöngye lépteinket,
Hol Tégedet dicsőít völgy-halom.

Az ősi Címer szent keresztje csorba,
És glóriája köd-homályba vész;
Uram, ne sújts! Ne hagyj tovább a porba':
E nép azért még élni-halni kész.

A hármás bérc s a négy folyam vidéke
— A tejjel-mézzel folyó Kanaán —
Szívünkben él: egy ezredév emléke ...
És átragyog a jobb kor hajnalán.

Uram, Tehozzád száll fohászkodásunk:
Segíts mi rajtunk! — kérünk gyermekid —
Szánd meg didergő, rongyos árvaságunk:
Add vissza hát Hazánk határait!

Buda, 1922.

PETŐFI LANTJA

Soká pihentél, drága lantom,
A bemohosult síri hanton;
Pihenned többé nem szabad.
Csordultig van a szívem teli:
Húrjaidnak kell elzöngeni
Örömmet, fájdalmamat.

Az öröm úgyis ritka vendég,
Alig jött s máris elrezzenték
Az álnokszívű emberek;
Kiknek abban áll boldogsága,
Ha céda gúny- és hahotába
Fojtják az árva örömet.

Félénk galambja életemnek,
Minden bagolytól ne ijedj meg,
Te kristálytisza, szent öröm!
Huhogjon hát — ha kedve tartja —
Te csak szállj annál magasabbra:
Ragyogj a nappal — éltetőn.

Vidd meg a hírt a jó anyának,
Hogy fia él... él s a hazának
Nem is utósó gyermeke;
Hogy kit a szíve alatt hordott
— Viselve gyászt és néma gondot —
Könyűit majd ő törli le.

Az a könny is az öröm árja
Lészen, keblét mely általjárja,
Ha verdased az ablakot;
Holott a gyermek-ifjú ége
S a kis pacsirta énekére
Örömdalra gyuladott.

És ha magadat kipihented,
Csak szállj tovább... a székelőknek
Szárnycsattogásod hírt vigyen.
És ha szívedbe vág a kánya,
És tollaidat szerteszéjjel hányja:
Mindenik egy-egy véres kard legyen!

NÉMA SÍRBAK

(Áprily Lajosnak)

Ködbevesző tájon,
Idegen határon
Áll a néma sírbak
Mozdulatlan, árván.
Fölteking az égre,
Mintha könyörögne;
Mintha minden csillag
Csak őreá nézne,
Érte tündökölné!
— Fény beszél a fényel —
S ime! . . . szerteszéjjel . . .
Ködbevesző tájon,
Idegen határon
Pásztortüzek gyúlnak . . .
Fent is, lent is csillag:
Egy-egy néma sírbak.

*

Mozdulatlan, árván
Nem borong már többé:
Hervadó határon,
Őszi pusztaságon
— Zörgő levelek közt —
Ott ragyog örökké.

(Erdélyi írók látogatása alkalmából).

Buda, 1927.

„ÖRÖK SZÉKELY“

(Orbán Balázs emlékére.)

Századok mesgyéjén — vészben és viharban —
Áll az örök Székely . . . Áll és hervadatlan
Tilalomfa-módra hordja koronáját:
Legendák ködéből szövö a ruháját.

Ott, ahol a nap kél, erdős hegyek tája
Több mint ezer éve — törzsökös hazája;
Tengerszem környékén, ott az ő sasfészke,
Virágos völgyekben csöndes menedéke.

Címerében a hold vetekszik a nappal,
Hét szép büszke várát csillogó arannyal
Szórja bé vidáman s fölöttük az égbolt
Tiszta-kék, sugárzó, mint amilyen rég volt.

Sasmadarunk szépen kiterjeszti szárnyát:
Látom átvonulni dicső multak árnyát
Napbanézó szemén s hallom, amint szálldos
Hangos vijjogással magas sziklaszálhoz...

Most a Hargitára, majd a Székelykőre,
Keresztesmezőn át — fel a Cenktetőre:
Meg-megrázza magát, hull a tolla szerte,
Hahogy őseinket török-tatár verte.

Isten kezében a nyüzsgő osztováta,
Suhanó csöveit váltja, egyre váltja.
Majd, ha kedve támad, nagyokat ránt rajta,
Hogy megrendül belé az Olt s Maros partja.

Am az örök Székely — hősök ivadéka;
Nem hiába szülte csodálatos Réka, —
Bárki-fia előtt gyáván meghátráljon?
Inkább, hogy mindétig a vártán megálljon!

Meg is állott híven, utolsó csepp vérig,
Mint oroslán, harcolt... Kik a hazát védik,
Látták őt dalolva csatába rohanni...
Lobogó zászlónkat soha föl nem adni ..

All a vártán most is: eke szarva mellett;
Havasi mezőkön nyájakat legeltet.
Gonddal símogatja békés házatáját,
Szívszakadva védi drága Szentegyházát.

Elmereng a multon, gondol a jövőre,
Keserű jelenben boldog esztendőre:
Ha majd a fényes nap lemosolyg reája,
S megjön az ő régi, hű íródeákja...

Megjön Orbán Balázs — Poraiból menten
Újra támad... Ő az!... Első a seregben:
Szívét hozza Néked, vitéz Csaba népe!
Századok mesgyéjén fölragyog a képe...

Jobbra-balra tekint... Itt is, ott is megáll...
Szejkefürdő táján, egy bús sírhalomnál
Tilalomfa-módra hordja koronádat:
Legendák ködéből szövö a ruhádat.

ÓSI HÁZ.

(„Elnémult harangok“ vidékén.)

Örvénylő viharban sülyedező bárka...
A sors haragjában vaj' mi van még hátra?!
Sziklás part ölében szabadulás nincsen:
Néped elhagyott — és elhagyott az Isten...

Vak mélységek fölött, kis dióhéj módra,
Dobál ide-oda dacos hullám sodra;
Fönn az égen is dül veszettül az orkán,
Jajgat-üvölt, ahogy csak kifér a torkán.

Hajh! — tépett vitorlák pokoli vad tánca
Már az árbócot is rázza, egyre rázza —
Most egy nagyot dördül... sistereg a villám...
S a veszendő bárkát elnyeli a hullám.

Majd ha véget ér az elemek csatája,
Kiderül az ég is, fényes nap sugára
Mosolyog szeliden békés habok árján:
Én, csak én maradtam itt egyedül — árván.

Ez a te képed is, Árpád ősi háza,
Mennyei szent hajlék: üdvösség tornáca!
Régen porba hullott glóriás kereszted;
A torony is ledült... porladoz melletted.

Harangjaid egykor ágyunak vitték el:
Harcolni nagybátran, magyar vitézséggel
Csatarendben állva — utolsó csepp vérig —
Isten igazában bizakodva végig.

S amíg odajártak idegen határban,
Rom leve belőled... szégyenpírba', gyászban,
Hallgatagon állasz, mintha végítélet
Harsonája járná ezt a szép vidéket.

Hallgatagon állasz... a tetőd beomlott...
Itt-ott a bástya ha védi az oszlopot...
Kevés hite van már itt a kegyelemnek:
Csak az *ige* tartja örök intelemnek!

Bezzeg volt idő, hogy fölcsendült a zsoltár;
Bezzeg volt idő, hogy füstölgött az oltár...
Ünnepelni eljárt buzgó falu népe:
Ért kalászkoszorút vitt az Úr elébe.

Fenyveserdejéből jött az úri Dáma,
Összekulcsolt kézzel, hangtalan imába
Öntve ifjú szívek boldog érzeményét,
Földöntúli vágyak sarjadzó reményét.

S az Úr meghallgatá ezt is, azt is szépen...
Kikönyökölt végül felhők peremében,
Aranyos szekéren mindjárt le is szállott:
Atölelte nyomban az egész világot!

*

Álom és valóság így fonódik egybe:
Így tanultam én ezt még az „Egyszeregybe...”
— Épülj, szépülj Hazám, Árpád ősi háza —
Mennyei szent hajlék: üdvösség tornáca!

Nagyiklód, 1942.

KIS ABLAKOMBA . . .

Kis ablakomba
— Bealkonyodva —
Kipeg-kopog egy kis madár:
Oh, mint didergek,
Oh, mint kesergek,
Eressz be már! . . . Eressz be már!

Az éjszakára
Meleg tanyára
— Bolyongva rég — úgy vágyom én:
Ne hagyj epednem,
Ne hagyj elesnem
Az út felén! . . . Az út felén!

S kinyilt az ablak:
Jer, befogadlak,
Melengetőzz a keblemen!
S dalolva szépen
— A csöndes éjben —
Maradj velem! . . . Maradj velem!

Szöveg és dallam.

Buda: Rózsadomb.

PETŐFIÁDA.

Zazár vize partján elmerengve járok
S tünődve magamban, valakire várok.
Várok valakire, aki itt járt régen,
Ifjonti álmoknak arany idejében.

Jaj beh jó volt akkor, jó — magyarnak **lenni**:
Riadó visszhanggal váltig feleselni!
S mintha csak magával szállana vitába,
Dús hegyek aljában gyökeret ver lába.

Dús hegyek aljában amint meg-megállott,
Dús hegyek mélyére bányász-módra szállott.
Bánya üregében mécsvilágot gyujta:
Drága magyar ércet garmadába hordva.

Zeng a költő lantja . . . Áradó zenéje
Föl az égbe szárnyal s le a föld szívébe;
Versenyt dalol ott a fénylő csillagokkal
S koszorúzza földünk' égiszép dalokkal.

„Jó Petőfin“ én is ittasulva járok
Zazár vize partján s valakire várok . . .
Várok én is, várok ősmagyar Muzsára:
Hozzon áldást-vigaszt két magyar hazára!

Nagybánya, 1942.

„SZIVÁRVÁNY-DALOK“-BÓL.

KIS PILLANGÓ.

Kis pillangó, nyisd ki szárnyad;
Szállj, amerre visz a vágyad.
Szállj nyugatra,
Napkeletre;
Messze szállj a
Tengerekre . . .
Egy virágról — más virágra,
Egy világból — más világba
Vidd az élet himporát:
Udvösségét, mámorát!

Kebelembe égő vágyat
Kaptam én is: lenge szárnyat.
Szállnék én is
Messze véled,
Hajh, de fogva

Tart az élet . . .
Fojt a gőz és fojt a pára,
Ködbe vész a föld határa:
Völgy felett — a bérc alatt
Megtörök vágy . . . gondolat.

Buda, 1912.

SÁRGUL A LOMB

Sárgul a lomb,
Hull a levél,
Hervadoz az őszi táj;
Hervadoznak
Szép reményim,
Fáj a szívem, nagyon fáj.
Hulljatok csak némán, lassan
Hervadozó levelek:
Bár csak én is lassan, némán,
Lehullanék veletek!

Buda, 1912.

ELMEGYEK . . .

Elmegyek a kapud előtt,
Bezörgetek rajta;
Nem vagyok én holmi nagy úr,
Csak amolyan
Szegény legény fajta.
Nincs aranyom,
Nincs mit adnom
Neked foglalóba:
Ott szunnyadoz a lelkemben
Egy-pár magyar nóta.

Buda, 1912.

KÉT SZALMASZÁL.

Két szalmaszál keresztbe fonva,
Úgy alkotá a hullám sodra:
Bíztatva egymást híven összetart.
S reng a folyó hár óriás medrében,
Kelet felé míg
Vágya visz — ragad...
Az a törékeny páros szalmaszál
Úgy egybeforr,
Mint dal s a bor;
Oly tiszta, hív,
Mint két ifjú szív:
Szét nem szakasztja élet, sem halál...

Orsova, 1912.

ÖRÖMÖT VETETTEM...

Örömöt vetettem: bánatot arattam.
De azért te, lelkem, ne búsulj miattam...
— Bánatomat elhantolom friss fekete földbe:
Hátha! — mire jön a tavasz — öröm lesz belőle.

Fehértemplom, 1912.

ESTI DAL.

Rabindranath Tagore: „A kertész“—LXVII.

Itt az este . . . halkan, csöndesen
Nóta-dallam ismét elpihen.
Társaidra béke, nyugalom,
Tereád száll méla fájdalom.
Még az ég is gyászpálástot ölt,
És ijedten reszket rá a föld . . .
— Ám, te drága kis madárkám,
Most az egyszer jól vigyázz rám,
Bontsd ki, bontsd ki csüggedt szárnyadat!
Vár az erdő, szent homálya vár:
Nem — nem! az ott zajgó tenger-ár.
Jázmin-illat rezg a völgy ölén:
Nem — nem! az ott tajtékzó sörény.
Hol van a part, ahol fészkedet
Napsugárban újra fölleled? . . .
— Óh, te drága kis madárkám,
Most az egyszer jól vigyázz rám,
Bontsd ki, bontsd ki csüggedt szárnyadat!
Merre szállasz, éj borít be már,
És a hajnal ködgomolyba zár,
Bujdokol a hold s a csillagok
Rajja szerte némán andalog . . .
— Óh, te drága kis madárkám,
Most az egyszer jól vigyázz rám,
Bontsd ki, bontsd ki csüggedt szárnyadat!
Nincs reménység . . . gond, sem aggalom:
Nem marasztal suttogó dalom.
Otthonod sincs: édes pihenő;
Csak a kék ég, csak a levegő . . .
Ott kísérem útlan utadat.
(Színt ragyogva életembe,
Csak csapongj a végtelenbe!)
— Óh, te drága kis madárkám,
Most az egyszer jól vigyázz rám,
Bontsd ki, bontsd ki csüggedt szárnyadat!

VAK GYERMEKEK.

(Angolból.)

Világtalan fiúk
Játszanak a réten
Szembekötösdit —
Vidoran, szépen.

Hát a kis kék-kötényes
Lányok —
Mint nevetgélnek,
Szaladgálnak!

Mily áldott, gazdag
Világ az ő világuk:
Virágok illatában,
Gondtalan, víg danában,
Esti szellő szárnyán a
Napsugárral enyelegve.

Nem tudják ők, nem is érzik,
Hogy sötétbe' járnak ...
De ha a Megváltó
Leszállna hozzájuk,
— Oh, csodák csodája! —
Egyetlen ujjával
Százszorszép világot
Varázsolna rájuk!

Tarka bárányfelhők
Fönn a magas égen,
Repkény a tornyokon —
Virágos rét — mező —
Üdv az ölelkező
Pajtások szemében ...

*

Hát a mi világunk? —
Sötét, hajh be sötét! ...
— Tegye ránk a kezét
Az a szent Megváltó:
S dicssugárba játszó,
Gyönyörű mennyország
Boldogítna minket.

... Ébred az új világ.
Gondtalanul, vakon
A régi úton
Ne járj!

TÁJKÉP.

(Theodore Williams.)

Föld viránya, tenger árja
És a kéklő boltozat —
Lelkem édenét kitárja
És röpül a gondolat:

Óriás erők tusája
Túlhaladja képzetem,
Mély s magasnak ködhatára
Titkait sem ismerem.

Itt szemem sovárgva kutat,
Ott csodálva elmereng;
Míg talál a lélek útát
S a teremtés dala zeng.

Nincs erő a földön-égen,
Mely lesújtsa szívemet:
Egy az Isten! — Nektek ... nékem
Oszthat örökéletet.

Toroczkó.

ÚJSZÜLÖTT.

(Theodore Williams.)

Habár csak por a szív,
Azért imád, szeret.
Oh, Istenem! — ha esd, ha vív —
Deríts rá szép eget!

Deríts rá szép eget:
Sötét a bűn miatt...
De áldozand híven Neked,
Ha szódra fölriad.

Ha szódra fölriad,
Megin a néma váz;
Dereng az égi virradat,
Kigyul a lelki láz...

Kigyul a lelki láz,
A mennybe fénye hív:
Imád-szeret, dalol-csatáz...
Habár csak por a szív.

Toroczkó.

TEMPLOMI ÉNEK.

(Sarah Flower Adams.)

Hozzád megyek, Uram!
Hozzád közel.
Kereszted — ha sújtol —
Majd fölemel...
Dicsőit ajakam:
Hozzád megyek, Uram!
Hozzád közel.

Utas vagyok. És már
Lement a nap.
Fölöttem éj: egy kő
Fejem alatt . . .
Álmomban is híven
Hozzád vágyik szívem
Hozzád közel.

Oh, mint ragyog pályám
Az égbe fent . . .
S kegyelmed üdvöt ad
Már idelent.
Angyalid intenek:
Uram! hozzád megyek,
Hozzád közel.

Ébredő gondom is
Téged imád:
Könnyeiből rak-épit
Kálváriát . . .
Vivódom — szenvedek:
Uram! hozzád megyek,
Hozzád közel.

S ha majd sasszárnyakon
Lelkem ragad;
Elhagyva nap- s csillag-
Világokat . . .
Dicsőit ajakam:
Hozzád megyek, Uram!
Hozzád közel.

Buda, 1910.

ÁLDOZATI ÉNEK.

(R. Tagore.)

Én uram, Királyom!
Vágyam-imádságom
Hozzád száll az égre:
Inség átka terhel,
Gondomat Te vedd fel
S szabadíts meg végre.

Adj erőt énnekem
S dicsőséged zengem
Öröm-bánat közbe'...
Adj erőt a jóra:
Szent szolgálatodra
Dúsan gyümölcsözve.

Oh adj, oh adj erőt,
Hogy a szűkölködőt
Soha meg ne vessem;
S földig meghajolva,
Zsarnoki parancsra
Térdre soh'se essem.

És add, hogy én — Uram! --
Bölcs szívvel számoljam
Múló napjaimat...
S magam átengedjem
— Örök szerelemben —
Szent akaratodnak.

HALÁLOS ÁGYON.

(E. B. Browning.)

Ha eljövend a végső óra majd
S halálos ágyon fekszel egyedül;
És senki sincs — ha véred egyre hül —
Ki búcsúszóra felzokog, sóhajt:

Oh vess az Úrra minden földi bajt
És hívjad Őt, ki csüggedetlen' ül
A pusztaságban... s arca lelkesül,
Míg szent keresztje Golgothán kihajt...

És küldj feléje forró, halk imát,
Hogy szíve vérén szálljon enyhület
Fájdalmaidra s mint egy hű barát

Karoljon által, amíg tördeled:
*„Oh vedd magadhoz lelkem illatát
S lehelj poromba örök életet!”*

ISTEN ÉS A GYERMEK.

(E. B. Browning.)

Mondják: az Isten odafenn lakik;
De Őt magát nem láthatod,
Szállj bár merészen a csillagokig.

Bányák fenekén hjába kutatod,
Aranyba' sincsen ott a képe;
Pedig mi fény, mind Tőle áradott.

Oly jó az Isten: atyai szemébe'
Ég-föld csudái rejtve vannak;
A titkok-titka — szívünk közepébe.

Mily földöntúli, szent öröm ez annak,
Ki mindenütt az Istent látja,
Lelkén amint e képek átsuhannak!

Emlékeztet az édes jó Anyámra,
Amint álmomba' csókkal költöget
S míg csókja hull a csukott szempillámra:
„Ki volt? találj ki“ — kérdez engemet.

IN MEMORIAM . . .

(A. Tennyson.)

Ha olykor-olykor hazajár
Kedves halottam, szívemen
Oltári láng az érzelem;
Oly tiszta, mint a napsugár.

Megértjük egymást . . . Mind, amit
Rebegve mondunk — szóttalan:
S a mennyország határiban
A béke üdve boldogít.

Keblem csöndes tó, ahova
Le nem hatol ma vész-vihar;
Kék ég alatt szép álmival
Suhanva száll a múlt tova.

Oh boldog óra! . . . Ah, szívem
Ha a világgal van tele,
Nem, nem beszélhetek vele —
Magános, titkos éjfelen.

IN SORROW DEEP.

(„Téged kereslek könnyeimben“ c. egyházi ének fordítása.)

In sorrow deep I seek Thee, Father,
'Mid cares and doubts I come to Thee;
Do search my heart and inly gather
My fervent faith and hope in me.
To Thee I open all my heart,
Since Lord and Master mine Thou art.

I walked the ways of darkness — groping,
Like a Prodigal lone and blind;
The days and years left all past hoping
For bliss serene and mercy kind.
O Lord, I wake at last — how late —
To find in Thee my life and fate.

The world at large misteriously
Doth move, I know not why and how;
And man but serves all seriously
To save his fortune, here and now.
But lo, I see: thy heaven'ly love
Is full of light, below — above.

And all the secrets fast revealing,
In Thee, O Father, find I joy;
Thy holy presence shows Thy healing
Through tears and sighs without alloy.
I praise Thee, Lord, for sighs and tears,
For saving grace in days and years.

I praise Thee, Lord, for blessed vision
Of Thy eternal Kingdom's chart.
I praise Thee, Lord, for bold ambition
To keep Thee ever in my heart.
Come weal or woe, O happy Guide,
Through Thee my life is sanctified.

1934.

(Megjelent „*Adoremus*“ c. nemzetközi gyűjteményben.)

ÓDA.

(Brassai-emléktábla leleplezési ünnepén.)

Egy percre megállj, rohanó korok árja,
Mit titkos erő szakadatlanul űz;
Ráér ez a föld ama szörnyű tusára:
Még forrhat a szív, még dúlhat a tűz.
Egy percre megállj, örök ifjúi Lélek,
A csillagok isteni sátra felett!
Bölcsőd arany álmai itt ma regélnek,
Míg ünnepet ül Neked a kegyelet.

*

Oh, hol a sugárnak örömteli fénye,
Mely ennek a Napnak a hajnala lőn?
És hol Eleink nemes, ősi erénye:
A büszke királysas a sziklatetőn?
És hol van az illat a völgyi virányon,
Hol éppen azóta ha száz tavasz élt?
És hol van a dallam a szívben ... a fákon ...
Mely százszor is elhala s újra zenélt?

Borúl a vidékre bús alkonyi fátyol;
Bár még az a Nap, de ma más a sugár.
Elröppene rég idegenbe — mi távol! —
És lelked előtt, mint hírnöke jár.
Ám rezg a fény a Te tiszta szemedben,
És glória vonja be fürteidet:
Nagy, szent az öröm-zaj az égi seregben,
Hogy ennyi homályban e fény született.

Eltörpül a nemzet. A szikla legördül.
A lég fejedelme ma szárnysegett.
Nem bír szabadulni az édeni tőrbül,
Mit rá e világ síma, orvkeze vet.
— Ám szárnya! a Hit, ha Te megnyitod ajkad;
És versenyez övele a Tudomány;
Megnyugszik az Úr szeme, színe Terajtad:
És újra keresztet a régi pogány.

Elhervad a rét. Letarolva virága ...
A puszta vidéken — a puszta kebel:
Nem lengi körül tavasz-illatok árja,
Nem pezsdül örömben a láz heve fel.
— Ám terjed a balzsam a légben, a tájon,
Ha intsz mifelénk örökifjú kedély,
Ki áthaladál ama földi határon;
De kedvre-dologra Te vetekedél.

Elnémul a dal szava, játszi varázsa;
Elhallgat a lomb, el az ősi berek:
Oly rideg a szív — kialudva parázsa —
Hogy dallani lopva, titokba merek.
— Ám csendül a hang, zeneg itt a Te lelked,
És kél nyomain szelid estfuvalom:
A méla kobozt rege-szóra Te kelted,
És nem marad ajk... fa ma hallgatagon.

Im, itt a sugárnak örömteli fénye,
És itt van az illat és itt van a dal;
És itt Eleink nemes, ősi erénye,
A lét koronája: a nagy diadal.
Mert fényt ragyogál Te az árva hazára,
Fényt napnyugaton, — fényt napkeleten:
Akkor kele föl, kilövelle sugára,
Hogy százados éj vala nemzeteden.

És felvirul, im, Veled a haza kertje,
Eloszlik a köd s vele tünt a homály;
És csillog a szó, a Magyar honi nyelve
A tiszta zománcba, mit arra vonál.
Nem volt idegen Neked India lantja,
És otthon Olympon, az ős Tiberen,
Mesélt Neked annyit a Múlt köve-hantja,
Hogy áldva csodálja a büszke Jelen.

Megnyilt Neked itten a mély s a magasság,
És láttad a titkot: a mennyei jelt.
Ez volt a babér, ez a szellemi nagyság,
Amelyre a kor riadozva felelt.

— Az Eszme köszönt, hogy bajnoka voltál...
Rablánca lehulla, de fegyvere nem:
És áll a viharban az egyszerű oltár,
És lobban a láng a Te kincseiden.

*

Egy percre megállj örök-ifjúi Lélek,
A csillagok isteni sátra felett:
Bölcsőd arany álmai itt ma regélnek,
Míg ünnepet ül Neked a kegyelet.
... Egy percre mosolyg ide még az a gyermek,
Ki gondtalanul fut a lepke után:
Játékai egyre — romokba hevernek,
És száll neve messze — a hír ajakán.

ÓDA.

(Perczelné Kozma Flóra emlékére.)

Nagyasszonyunk! — a csillagok honából
Ez alkonyórán, oh tekints le ránk;
Mióta lelked odafenn világol,
Mi itt alant oly árván maradánk.
De enyhülend a szívünk árvasága,
Ha látjuk újra a te égi arcod;
És foly tovább, foly a te földi harcod...
— Nagyasszonyunk! — köszönt a régi gárda.

Fehér galamb a lelkünk lobogója,
Amelyre ismét mind fölesküszünk;
S mely a veszendőt áldva védi-óvjá,
Krisztus keresztje a mi címerünk.
A jelszavunk is hogy' lehetne — „hátra“ —
Mikor *előre* zúg az ős Teremtés?
És mindenütt csak egy az üdv: a mentés...
— Nagyasszonyunk! — vigyáz a régi gárda.

És rád tekint ma néma hódolattal,
Hogy zárt sorokban, ime, felvonul;
S örök szerelmet esdő indulattal
Szívét ajánlja néked zálogul.

Fogadd el azt! — Mi földi kincs, mi drága,
Ezzel — tudod jól — soha föl nem érne:
Te vagy ma is e kis csapat vezére ...
— Nagyasszonyunk! — rajong a régi gárda.

Igy állsz előttünk: prédikálva bátran
Próféta-módra — oly sok éven át —
A mi Urunknak áldott nyomdokában
Az istenige drága szózatát.
És földereng a múlt idők' világa,
Az Újszövetség... ittasul a lélek:
S a röpke percbe' zsong az örökélet...
— Nagyasszonyunk! — figyel a régi gárda.

És bár az évek gyorsan átsuhannak
Fejünk felett, mint költöző madár;
És nyoma' sincs tán egy-egy víg csapatnak,
Amíg a többi vissza-visszajár...
Későn-korán, Te jöjj csak! — Várva-vár ma
Jöttödre népünk annyi bús szegénye,
Kit-kit alig tart hervatag reménye...
— Nagyasszonyunk! — idéz a régi gárda.

Oh, hát jelenj meg újra itt közöttünk
A lelki szépség égi trónusán,
És mint királynő, tündökölj előttünk
Ez alkonyóra szent magaslatán.
És szólj mihozzánk, Nemzetem Virága,
Szólj hát szeráfi, bűvös-bájos hangon:
S az átkot én is el-elcsitítandom...
— Nagyasszonyunk! — búsong a régi gárda.

Járunk borongó, sűrű rengetegben,
Itt-ott ha csillan olykor egy sugár,
S ránk ünnepélyes, őszi gyászmenetben
A végítélet harsonája vár...
... Virág a síron... Ám a Hit virága
Hiába nem vívand a hervadással;
S a sors adósunk bár a számadással...
— Nagyasszonyunk! — remél a régi gárda.

Munkád: imádság édes áhítatja,
Amint „az Úrnak dolgát hirdeted“;
Halálod is a hűség áldozatja
És áldozat volt egész életed...
Amerre jársz, ott nincs, oh nincsen árva;
Oltár gyanánt áll ott a házi tűzhely
S onnan felül a templom is csak műhely...
— Nagyasszonyunk! — dicsér a régi gárda.

*

Nagyasszonyunk! — a csillagok honából
Ez alkonyórán, oh tekints le ránk;
Mióta lelked odafenn világol,
Mi itt alant oly árván maradánk.
De enyhülend a szívünk árvasága,
Ha látjuk újra a te égi arcod;
És foly tovább, foly a te hősi harcod...
— Nagyasszonyunk! — áld — áld a régi gárda.

Buda, 1926.

ÓDA.*

(Csány László szobránál.)

Hármas halomnak szent magaslatán
Borongva száll az ősi Hunnia,
El-széttekint a rombadőlt hazán
És kérve-kérdi: „Hol a dalia,
Ki érte bátran, büszkén síkra szálljon?
És mennydörögve — mint a Végítélet —
Sziklába vágjon újabb ezredévet,
Hogy mindörökké rendületlen álljon?“

*

Szemébe könny, szívébe néma gyász,
Palástja tépett, arca szenvedő;
Halotti torba fült az úri nász,
És birodalma — puszta temető.

* Művészi illusztrációkkal díszkötésben a Kormányzó Úr elfogadta.

Visszhang se kél — nyomán a bús panasznak;
Áll csüggedetten, mélán, elhagyottan...
Hiába várná — lomha századokban —
Bő sarjadásit zsendülő tavasznak!

... Varázsütésre rezzen ám a hant,
Mit Isten ujja régesrég lezárt;
És lelkesülve zeng a hősi lant,
Legyőzve átkot és a rút halált.
És sírjaikból rendre mind kiszállnak,
Kik érted éltek-haltak, óh, Szabadság!
Paizsuk a porban is — a lelki nagyság,
Amint vigyázva csatarendbe állnak.

Gulába rakva rozsdás fegyverük
A napsugárban — egyre fényesebb,
A harci mén is felrobog velük,
És gyűl a tábor — egyre népesebb.
Regősök ajkán, mélabús kobozra
Csendül csodásan szép vitézi ének,
Áldozva hön a hősök emlékének
S fajunkra üdvöt-áldást harmatozva...

Vezéri karban ül a nagy Király:
Jobbjával int s komoly tanácsba kezd.
Mögötte roppant szellem-tábor áll...
Az Isten kardja... és a szent Kereszt...
Parancsot ad most fejedelmi ajka:
„Ki a gyepükre! Daliák, vitézek!
A hon javára élni-halni készek!
Dübörg fölöttünk Csaba népe: Rajta!“

„Eszakra menjen, gyorsan menjen Ó,
Ki áttöré Rodostó rejtekét,
Keletre majd a nagy törökverő
Zúdítsa rá fekete seregét.
Tenger-szirénánk bújjon Napnyugatra,
És Dél szívében az a Tizenhárom,
Kit eltiport a zsarnok muszka járom,
Vezesse zászlóm — végső diadalra!“

Es elviharzik, mint a fergeteg.
Es mindmegannyi győzni — halni kész.
Egy víhatatlan óriás sereg:
A szava — bárd, a karja kelevéz.
S amerre zúgnak, zengő zivatarban,
Lobogó láng a háromszinű zászló...
Rajongva küzd alatta Csány László.
Küzd s diadalt ül százszor — száz alakban.

Lám, hű vitézed él, dicső Nagyúr!
Példája vonzzon, árva nemzetem!
Az Isten kardját őrizi még Hadúr
S a szent Kereszt is ott a fellegen...
E jelbe győzve, nézz az ércszoborra
Hazám virágzó ifjú nemzedéke.
S mint törzsökének legszebb ékessége,
Hints fénysugárt a késő századokra!

*

Hármas halomnak szent magaslatán
Ujjongva száll az ősi Hunnia;
El-széttekint az ébredő hazán,
Nem kérdi immár:... Hol a dalia,
Ki síkra szálljon érte — soha többé;
Mert mennydörögve — mint a Végítélet —
Sziklába vágott újabb ezredévet,
Es rendületlen áll — áll mindörökké.

Alsókörtvélyes, 1930.

ÓDA.

(A székelykeresztúri főgimnázium fölszentelésére)

1. E szent falak közt álmodozva jár
Az elmerengő, játszi képzelet;
És *ót* és *újat* mind magába zár,
Mint oceán az úszó szigetet,
Mint anyaszív a hősi gyermeket.
S bár reng-borong a tengerek dagálya,
És zúg-dübörg a milliók csatája,
Hogy hír-dicsőség gyászpalástot öltson:
Az Úr kegyelme nyugszik itt a bölcsön!

2. Egymás után a rajzó nemzedék
Itt méhe-módra gyűjti kincseit;
S a két hazába' szórva szertesét,
Komoly tudásba olvad át a hit ...
És elfelejti bús siralmait,
Hogy volt idő a zord proféciára:
„Elvész a nép, ha nincsen tudománya!”
... Varázsütésre — rendületlen állnak
Pillérei a Múzsák csarnokának.
3. Most altató dal méla hangja kél
Székely anyáknak áldott ajakán,
S ringatja lágyan a hűs esti szél
Az égbenyúló, büszke Hargitán
És százezernyi csöndes, kis tanyán.
Majd zúg az erdő: fáí megremegnek;
Szép szál sudárfák mind a völgybe mennek,
Mind ott sűrög... mind... hozza áldozatját,
Tetözve — áldva szívek Pantheonját.
4. Az özvegyasszony két fillére tán
Csak bibliánkban csillog ékesen? —
Az hinti fényét a nagy éjszakán
Terád, imádott, árva nemzetem!
Sorsod' megírva rég — az égbe' fenn ...
— Hát nem hiába hullt a sok verejték!
Hisz' jobbaink is jó előre sejték:
Az alma matert annyi kis diákja,
Mint egy talizmánt, kebelére zárja.
5. A porszemekből így lön sziklavár ...
S amint letűnnek lomha századok,
Az ősi lélek — egymagára bár —
Őrt áll fölötte, mint a csillagok;
Könnyek között is újra fölragyog,
Kopott ruháját nyomba' fölcseréli,
S a múlt keservét míglen elmeséli,
Csak száll tovább a rettentő tusára:
Áldást borítva szent magyar Hazánkra!

6. A holt betűkre vár a nagy talány,
Fakad nyomába' számtalan csoda:
Ki fejtí meg?... A pusztá tudomány?
Hol hát az Alfa?... Hol az Omega?
— A kezdet és vég: Isten egymaga!
A *mester* is még, halkan esedezve,
Borúl a zúgó-zajgó Végtelenbe ...
Hív szolga volt: boldog, ha hallja végre:
„Menj bé a te Úradnak örömébe!“
7. Az Úrnak áldó, nagy kegyelme int,
Jutalmat ád Ő érdemünk felett;
S míg egybefolynak örömkönnyeink,
Köszönti ezt a ritka ünnepet
Zarándokútján égi Szeretet ...
— Oh jertek, jertek fényes csarnokába!
Nincs itt szegény, ah nincs apátlan árva.
Hálát rebegve zengi szívünk-ajkunk:
Irgalmas Isten! Könyörülj mirajtunk!

*

8. E szent falak közt otthonára lel
A bérces Erdély minden hú fia.
Ki társival nemes versenyre kel,
Itt boldogul: nem kell pirulnia,
Mert óvja-védi ősök virtusa ...
És gyámkodása kit-kit fölemelve,
Soh'sem kutatja: mi a hite-nyelve.
— Állj hát örökkön, drága házi-oltár:
Dicsérje lángod mind megannyi zsoltár!

Bpest, 1940. IX.

Jegyzet: Ez egyúttal az Intézet 150 éves jubileuma is.